

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-224 Wrocław, Pl. Strzelecki 25
tel.(71) 323 63 80, fax (71) 323 63 98
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 411-10/15/ZR

Wrocław, 18 maja 2016 r.

DECYZJA RWR 04/2016

I. Na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 184 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust.1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 107, poz. 887) po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w **art. 9 ust.1** wskazanej ustawy, praktykę nadużywania przez **Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu** pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszary gmin: Boguszów - Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych, polegającą na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 139) - na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, co stanowi naruszenie art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 powołanej wyżej w pkt I ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust.1 powołanego wyżej w pkt I rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na **Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu** karę pieniężną w wysokości **70 357,45 zł** (słownie: siedemdziesiąt tysięcy trzysta pięćdziesiąt siedem 45/100), płatną do budżetu państwa, za naruszenie art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, o którym mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 powołanej wyżej w pkt I ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 80 tej ustawy oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1

ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*, w związku z art. 83 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 3 w związku z § 4 ust. 1 powołanego wyżej w pkt I rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w *sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

postanawia się obciążyć Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu, kosztami przeprowadzonego postępowania i zobowiązać ww. przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **22,60 zł** (słownie złotych: dwadzieścia dwa 60/100) w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

U z a s a d n i e n i e

W związku ze skargą pełnomocnika jednego z odbiorców Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu [zw. dalej również: WZWiK lub Związek] – AP siedzibą w Wałbrzychu, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej również: Prezesem Urzędu lub Prezesem UOKiK) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania WZWiK na lokalnym rynku dostawy wody i odbioru ścieków odbywają się z naruszeniem przepisów ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* [dalej: także ustawa okik]. W toku postępowania wyjaśniającego (sygnatura akt RWR 400-64/14) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, że istnieją podstawy do postawienia zarzutu WZWiK, w związku z podejrzeniem stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym obszar gmin objętych działalnością Związku, tj.: Boguszów - Gorce, Czarny Bór, Głuszycza, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych..

Wobec powyższego Prezes UOKiK postanowieniem Nr 91/2015 z dnia 11 maja 2015r. wszczął postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem nadużywania przez Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszary wymienionych gmin, polegającym na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 139) [dalej także ustawa ozw]- na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 ww. ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. Tym samym postanowieniem Prezes Urzędu postanowił zaliczyć w poczet materiału dowodowego, wszystkie dokumenty uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu na lokalnym rynku dostawy wody i odbioru ścieków w Wałbrzychu odbywają się z naruszeniem przepisów wskazanej ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* - dotyczących w szczególności zakazu nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści (art. 9 ust.1 i 2 pkt 6 ww. ustawy) - uzasadniającym wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym czy sprawa ma charakter antymonopolowy (sygn. RWR 400-30/14/ZR).

(Dowód: Postanowienie Nr 91/2015 z dnia 11 maja 2015 r. karty 1-2).

Odnośnie zarzutu, tj. bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego - na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, Związek przedstawił swoje stanowisko i udzielił żądanych informacji w korespondencji kierowanej na wezwanie Prezesa Urzędu, zarówno w toku postępowania wyjaśniającego, jak i właściwego postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję.

(Dowód: pisma WZWiK z dnia 16 czerwca 2014 r., karta 51-54, z dnia 15 czerwca 2015 r., karta 98-101, z dnia 3 marca 2016 r., karta 136 oraz z dnia 8 kwietnia 2016 r., karta 137).

Pismem z dnia 18 sierpnia 2015 r. Prezes Urzędu poinformował Związek o prawie do zapoznania się z aktami postępowania oraz o przysługującym prawie wypowiedzenia się co do zebranego materiału dowodowego. WZWiK odebrał przedmiotowe zawiadomienie dnia 24 sierpnia 2015 r., ale nie skorzystał z powyższego uprawnienia.

(Dowód: zawiadomienie o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz informacja o możliwości zapoznania się z aktami sprawy karta 133, zwrotne potwierdzenie odbioru zawiadomienia: karta 134).

Przeprowadzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie następującego stanu faktycznego :

1. Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu jest związkiem międzygminnym, o którym stanowi art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 446), zgodnie z którym „W celu wspólnego wykonywania zadań publicznych gminy mogą tworzyć związki międzygminne”. W skład Związku wchodzi następujące gminy: m. Boguszów-Gorce, gm. Czarny Bór, m. Głuszyca, m. Jedlina Zdrój, gm. Stare Bogaczowice, m. Szczawno Zdrój, m. Świebodzice, gm. Walim i m. Wałbrzych.

Stosownie do art. 68 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*, Związek jest zarejestrowany w Rejestrze związków gminnych, prowadzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, pod numerem 15 w Wykazie Związków Międzygminnych umieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Rejestracji dokonano 25 czerwca 1991 r. na czas nieoznaczony. Statut Związku ogłoszono dnia 24 lipca 1991 r.¹

(Dowód: wydruk z BiP MSWiA, karta 143-145).

2. Zgodnie ze wskazanym Rejestrem WZWiK prowadzi zaopatrzenie w wodę, odbiór i oczyszczanie ścieków na terenie dziewięciu gmin: Boguszów - Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych. Działalność w powyższym zakresie prowadzona jest od dnia 1 stycznia 2012 r. na mocy decyzji Nr 1/2011 z dnia 30 grudnia 2011 r., wydanej na podstawie art.18a ust.2 pkt 1, w zw. art. 17b pkt 5 ustawy ozw². Na wskazanym obszarze WZWiK jest jedynym podmiotem prowadzącym działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków i zawierającym w tym zakresie stosowne umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

¹ Dz. Urz. Woj. Wałbrzyskiego Nr 11, poz. 148 ze zm.

² numeracja przepisów, według wersji ustawy ozzwizos obowiązującej na dzień wydania decyzji Nr 1/2011, tj. 30 grudnia 2011 r.

(Dowód: Decyzja WZWiK Nr 1/2011 z dnia 30 grudnia 2011 r., karta 56-57 i wydruk z BiP MSWiA, karta 144).

3. Zgodnie z § 30 ust. 3 Regulaminu „Dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie działania Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji”³ [dalej, także: Regulamin] ogłoszonego dnia 25 października 2010 r., osoba ubiegająca się o przyłączenie jej nieruchomości do sieci składa w Przedsiębiorstwie [tj. w WZWiK] wniosek o określenie warunków przyłączenia. Po otrzymaniu prawidłowo wypełnionego wniosku określa warunki przyłączenia, przekazuje je wnioskodawcy wraz z projektem umowy o przyłączenie w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia złożenia wniosku (§ 31 ust.1 Regulaminu). Zgodnie z § 32 Regulaminu, przyłączenie nieruchomości do sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej następuje na podstawie umowy o przyłączenie po spełnieniu technicznych warunków przyłączenia określonych przez Przedsiębiorstwo [WZWiK].

Po przyłączeniu podpisywana jest Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków [zw. dalej także Umową]. Związek stosuje (w zależności od grupy odbiorcy) różne wersje Umowy, w czterech wersjach:

- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków dla Wspólnot Mieszkaniowych w administracji MZB;
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków dla budynków będących własnością Gminy Wałbrzych;
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z zakładów przemysłowych;
- o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków z zakładów przemysłowych [dla pozostałych podmiotów].

Zgodnie z § 5 ust.1 Umowy (we wszystkich wersjach) „*Miejscem dostarczenia wody jest zawór główny za wodomierzem głównym*”, natomiast § 5 ust. 2 Umowy stanowi, że: „*Miejscem odbioru ścieków jest pierwsza studzienka licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku – granica nieruchomości*”. Ponadto, zgodnie z § 8 Umowy: „*Odbiorca Usług zapewnia zdolność niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych oraz instalacji i przyłączy kanalizacyjnych*” (ust.1) a stosownie do § 8 ust.2 Umowy: „*Do obowiązków Odbiorcy Usług należy w szczególności:*

- 1) *Utrzymanie, eksploatacja i remonty posiadanych przyłączy w tym także usuwanie ich awarii,*
- 2) *Powierzenie usuwania awarii osobom posiadającym odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje,*
- 3) *Natychmiastowe powiadomienie Związku o awarii posiadanych przyłączy,*
- 4) *Natychmiastowe usunięcie awarii posiadanych przyłączy. Jeżeli awaria przyłącza Odbiorcy Usług powoduje:*
 - a) *Zagrożenie obniżenie poziomu usług świadczonych przez Związek,*
 - b) *Niebezpieczeństwo poniesienia szkody przez Związek lub osoby trzecie,*
 - c) *Zagrożenie dla środowiska*

Związek jest uprawniony do podjęcia wszelkich technicznie dostępnych działań celem usunięcia zagrożenia lub niebezpieczeństwa. Brak realizacji przez Odbiorcę Usług obowiązku usunięcia awarii upoważnia Związek do usunięcia awarii przyłącza. Kosztami zastępczego usunięcia awarii Związek obciąża odbiorcę usług (...)”.

(Dowód: wydruk Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków WZWiK: karta 148, wzorce umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków: karta 63-68, 69-79, 75-81, 82-87)

³ Tekst jednolity regulaminu obejmujący zmiany wprowadzone Uchwałą 5/XX/2010 Zgromadzenia WZWiK ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 25 października 2010 r.

4. W toku postępowania wyjaśniającego, Związek - ustosunkowując się do skargi przedsiębiorcy AP - w piśmie z dnia 16 czerwca 2014 r. (sygn.. EC/730/2014) dotyczącym sytuacji spornej pomiędzy WZWiK i jednym z odbiorców, który został obciążony kosztami usunięcia awarii przyłącza - przedstawił swoje stanowisko odnośnie stosowanej interpretacji definicji „przyłącza” na gruncie umów zawieranych z odbiorcami. Jak wskazał WZWiK: „(...). Zgodnie z § 8 ust. 2 i 4 umowy łączącej strony do obowiązków odbiorcy należy w szczególności **utrzymanie, eksploatacja i remonty posiadanych przyłączy w tym także usuwanie ich awarii oraz natychmiastowe powiadomienie Przedsiębiorstwa o awarii posiadanych przyłączy**. Zgodnie z art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, **przyłącze wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym**. Z treści art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – nie można wyprowadzić wniosku, że przyłączem wodociągowym jest tylko ta część przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług, która usytuowana jest na nieruchomości odbiorcy, a dalszą część przewodów należy traktować jako sieć wodociągową”. Związek wskazał, iż taka interpretacja wynika z wyroku z dnia 29 września 2009 r., Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie⁴, który stwierdził, że „Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. z 2010 r., poz. 1118 ze zm.) nie zawiera definicji „przyłącza”. Termin ten wyjaśnia powołana wyżej ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Z treści art. 2 pkt 6 wynika, że przyłączem wodociągowym jest zatem odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Natomiast siecią – zgodnie z art. 2 pkt 7 – są przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Z treści art.2 pkt 6 ustawy **nie można zatem wyprowadzić wniosku, że przyłączem wodociągowym jest tylko ta część przewodu łączącego sieć z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług, która usytuowana jest na nieruchomości odbiorcy a dalszą część przewodów należy traktować jako sieć. (...)**”.

(Dowód: karta 51-54)

Powyższe stanowisko zostało podtrzymane po wszczęciu postępowania antymonopolowego, w piśmie z dnia 15 czerwca 2015 r. Jak podniósł Związek: „Twierdzenie organu zawarte na 3 stronie uzasadnienia postanowienia RWR 91/2015, że poza granicą nieruchomości nie mamy już do czynienia według ustawodawcy z przyłączem wodociągowym, jest nieuprawnioną nadinterpretacją art. 2 pkt 6 ustawy owz i wcale nie wynika z treści tego przepisu ani z treści przywołanego przez organ wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów [dalej także: SOKiK] z dnia 16 maja 2013 r.⁵”. Jak dalej wskazuje Związek, Prezes Urzędu przywołując ww. wyrok pominął, zapadł on „w sytuacji, gdy okoliczność stosowania przez przedsiębiorstwo praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 9 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez działanie polegające na narzuceniu uciążliwych i przynoszących nieuzasadnionych korzyści warunków umów o zaopatrzenie w wodę oraz umów o odprowadzanie ścieków, o której mowa w pkt 1 sentencji decyzji (...) nie była w odwołaniu kwestionowana i przed sądem była bezsporna, gdyż spór dotyczył jedynie wysokości nałożonej kary” [podkreślenie dokonane przez Związek]. W

⁴ Wyrok WSA z dnia 29.09.2009 r., sygn.. VII SA WA 116/10 LEX nr 759876

⁵ Wyrok SOKiK z dnia 16.05.2013 r., sygn.. akt: AmA 130/11

dalszej części pisma, Związek, wskazując na orzeczenie SOKiK z dnia 24 listopada 2014 r.⁶, przedstawił interpretację sądu definicji ustawowej przyłącza kanalizacyjnego i przyłącza wodociągowego oraz sieci. „Zgodnie z tą definicją:

- przyłączy kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku, do granicy nieruchomości gruntowej;
- przyłączy wodociągowe zaś jest odcinkiem przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

Oba terminy odwołują się do sieci czy to kanalizacyjnej czy to wodociągowej, przez którą rozumie się przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będącymi w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Definicja przyłącza kanalizacyjnego z art. 2 pkt 5 cyt. ustawy a zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i definicja przyłącza wodociągowego z art. 2 pkt 6 tej ustawy przyjmują inny punkt odniesienia. W pierwszym przypadku akcentowane jest łączenie wewnętrznej instalacji w nieruchomości z siecią kanalizacyjną, a w drugim przypadku odwrotnie – łączenie sieci wodociągowej z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy. Ta odmiennosc przyjęta przez ustawodawcę wynika z „ruchu mediów” - do nieruchomości (woda) lub od niej (ścieki). **Zdaniem Sądu, nie można zrównać rozumienia przyłącza kanalizacyjnego i przyłącza wodociągowego. Przyłączy wodociągowe nie stawia granicy nieruchomości jako punktu rozgraniczającego koszty budowy przyłącza i sieci** [pogrubienie dokonane przez Związek].

Jak podniósł Związek: „Niewątpliwie sieć stanowi przewody wodociągowe i samo przyłączy jest odcinkiem przewodu. O ocenie czy dany odcinek instalacji należy uznać za przyłączy czy za sieć, decyduje tylko funkcja tego fragmentu infrastruktury. Przy takiej ocenie należy uznać za przyłączy cały odcinek infrastruktury, który służy do przyłączenia jednej nieruchomości do sieci. Taki wniosek wynika z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, a ona jest podstawą do określenia warunków przyłączenia. Wskazana ustawa w art. 15 rozdziela przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne i osobę ubiegającą się o przyłączy nieruchomości do sieci, obowiązki budowy poszczególnych elementów infrastruktury i wskazuje kto finansuje koszty budowy. Zdaniem tego Sądu nie można przenosić rozwiązań z przyłącza kanalizacyjnego na przyłączy wodociągowe, gdyż z punktu widzenia ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, nie ma znaczenia granica (własność) nieruchomości dla dokonywanych przyłączeń do sieci wodociągowej (odmiennie niż przy sieci kanalizacyjnej). Nie długość odcinka ani jego własność decyduje o kwalifikacji elementu budowlanego, tylko jego rola. W konsekwencji nie można uznać za fragment sieci odcinka od granicy nieruchomości do miejsca włączenia, gdyż rola odcinka a nie jego położenie wobec nieruchomości, decyduje o kwalifikacji jako przyłącza, bądź fragmentu sieci. Sieć wodociągowa może przebiegać poza granicą nieruchomości zarówno „na zewnątrz” jak i „wewnątrz”. Nie przebieg granic nieruchomości podłączonych do sieci, a przebieg sieci jest wskaźnikiem dla kalkulacji kosztów budowy przyłącza. **Z treści cytowanego uzasadnienia jasno wynika, iż zdaniem SOKiK, przyłączem wodociągowym jest cały odcinek przewodu łączący sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym**” [pogrubienie dokonane przez Związek].

Na poparcie swojej argumentacji WZWik wskazał także na inny wyrok SOKiK z dnia 11 grudnia 2012 r.⁷, w którym wskazano, że „zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym

⁶ Wyrok SOKiK z dnia 24.11.2014 r., sygn..XVII AmA 116/13.

⁷ Wyrok SOKiK z dnia 11.12.2012 r., sygn.. XVII AmA 76/11.

zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne ma obowiązek zapewnić zdolność posiadanych urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych (podkreślenie Sądu) do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem oraz dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny, a także zapewnić należyłą jakość dostarczanej wody i odprowadzanych ścieków. Natomiast art. 5 ust.2 tej ustawy stanowi: „jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych instalacji i przyłączy wodociągowych lub instalacji i przyłączy kanalizacyjnych z urządzeniem pomiarowym łącznie”. Związek przytoczył także wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 9 września 2014 r.⁸, który „potwierdza trafność stosowanej przez WZWiK wykładni art.2 pkt 6 cyt. Ustawy, z którego przepisu jasno wynika, że przyłączem wodociągowym jest odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym. Chodzi więc o odcinek przewodu od zaworu za wodomierzem w budynku do sieci wodociągowej. Każdy budynek ma przyłącze do sieci, która najczęściej położona jest przy drodze, przy granicy nieruchomości. Konsekwencją błędnej wykładni art. 2 pkt 6 powołanej ustawy i przyjęcia, że odcinek przewodu wodociągowego jest siecią, a nie przyłączem, jest naruszenie art. 15 ust 2 powołanej ustawy zgodnie, z którym budowę przyłącza wodociągowego zapewnia odbiorca. Należy mieć również na uwadze, że przyłącze nie kończy się na granicy nieruchomości odbiorcy, ale na sieci wodociągowej”.

Z kolei odnosząc się do sprawy odbiorcy AP, WZWiK wskazał, iż nie jest właścicielem odcinka wodociągu za zaworem głównym do nieruchomości odbiorcy AP i nie jest nawet jego posiadaczem. Jak wyjaśnił Związek „nie istnieje też umowa, w której WZWiK przejąłby od odbiorcy usług odpowiedzialność za zapewnienie niezawodnego działania przyłączy wodociągowych. Przeciwnie, wolą stron było to aby obowiązkiem odbiorcy było utrzymanie przyłącza w stanie nie powodującym pogorszenie warunków eksploatacji, albowiem WZWiK nie jest posiadaczem przyłącza prowadzącego do nieruchomości odbiorcy. Jak wskazał Związek: „skoro awaria wystąpiła na części przyłącza należącej do odbiorcy usług, to koszty jej usunięcia obciążają jej odbiorcę”.

Niezależnie od powyższego stanowiska, Związek wskazał na okoliczność, iż w latach 2013-2015 nie było więcej żadnych spraw, których przedmiotem byłby spór z odbiorcą w zakresie pokrywania kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego (w rozumieniu § 8 ust.2 pkt 1 Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków) na odcinku poza granicą nieruchomości odbiorcy, tj. od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej.

II. Mając na uwadze powyższe ustalenia organ antymonopolowy zważył, co następuje:

1. Określenie zarzutu.

Wałbrzyskiemu Związkowi Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wałbrzychu postawiony został zarzut nadużywania pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków obejmującym obszar gmin: Boguszów - Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych, polegającego na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia

⁸ Wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 09.09.2014 r. sygn. akt: II Ca 514/14.

awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* - na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

2. Interes publicznoprawny.

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu, czy w niniejszej sprawie wszczęcie i przeprowadzenie postępowania antymonopolowego było zasadne z punktu widzenia interesu publicznoprawnego.

W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* celem regulacji w niej przyjętych jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu. Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów indywidualnych. Taką interpretację potwierdza orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (patrz m.in. wyroki SOKiK z dnia 28 maja 2001⁹, z dnia 4 lipca 2001 r.¹⁰; z dnia 30 maja 2001 r.¹¹; z dnia 6 czerwca 2001 r.¹²). Została ona również potwierdzona w orzeczeniach Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 29 maja 2001 r.¹³ stwierdził, że publiczny charakter ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* powoduje, iż znajduje ona zastosowanie tylko wówczas, gdy zagrożony lub naruszony jest interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego. Każde bowiem działanie wymierzone w mechanizm konkurencji godzi w interes publiczny w rozumieniu ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r.¹⁴).

Tym samym nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilno-prawnych kwalifikuje sprawę do postępowania w trybie ww. ustawy. Odmienne niż to ma miejsce w postępowaniu cywilnym ukierunkowanym na ochronę praw podmiotowych stron, postępowanie w trybie ustawy antymonopolowej ma za swój przedmiot ochronę interesu publicznoprawnego, co ma miejsce wtedy, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, bądź gdy wywołują one inne niekorzystne zjawiska na rynku wymagające ingerencji ze strony organów działających w trybie tej ustawy.

W niniejszej sprawie zarzucone WZWiK praktyki mają charakter eksploatacyjny i polegają m.in. na obciążaniu podmiotów przyłączonych do sieci wodociągowej (w tym konsumentów) kosztami utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, tj. części robót nie stanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza. Działanie Związku dotyczy wszystkich obecnych i potencjalnych odbiorców wody, którzy zamierzają przyłączyć się do ww. sieci i są/będą obciążani kosztami, które powinna pokrywać WZWiK.

⁹ Wyrok SOKiK z dnia 28.05.2009 r., sygn. akt XVII Ama 82/00.

¹⁰ Wyrok SOKiK z dnia 4.07.2001, sygn. akt XVII Ama 108/00.

¹¹ Wyrok SOKiK z dnia 30.05.2001 r., sygn. akt XVII Ama 80/00.

¹² Wyrok SOKiK z dnia 6.06.2001, sygn. akt XVII Ama 78/00.

¹³ Wyrok SN z dnia 29.05.2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98.

¹⁴ Wyrok SN z dnia 5.06.2008 r., sygn. akt III SK 40/07.

Czynnikiem umożliwiającym działania podejmowane przez WZWiK będące przedmiotem postawionych w niniejszej sprawie zarzutów jest niewątpliwie jego siła rynkowa. Dla naruszenia interesu publicznego w takiej sytuacji wystarczająca jest sama możliwość skierowania przez przedsiębiorcę swojego zachowania do określonej (na ogół nieoznaczonej) grupy podmiotów.

Nie budzi więc wątpliwości, iż w takich okolicznościach interwencja Prezesa Urzędu podjęta w formie wszczęcia postępowania antymonopolowego na gruncie ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* stała się konieczna i ma na celu ochronę interesu społecznego.

3. Strona postępowania.

Postępowanie antymonopolowe toczy się z udziałem osób mających przymiot strony. Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy *okik*, stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk ograniczających konkurencję. Stroną postępowania dotyczącego, zarzutu naruszenia art. 9 ust. 1 *ww. ustawy okik* mogą być zaś przedsiębiorcy posiadający na rynku właściwym pozycję dominującą.

Definicja legalna pojęcia „przedsiębiorca” zawarta jest w art. 4 pkt 1 ustawy *okik*, zgodnie z którym ilekroć w *ww. ustawie* jest mowa o przedsiębiorcy - rozumie się przez to m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej a także osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zarzuty postawione w niniejszej sprawie dotyczą postępowania podmiotu mającego status związku międzygminnego, jako podmiotu prowadzącego działalność w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków.

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, między innymi w zakresie zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków, należy do zadań własnych gmin, określonych w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy *o samorządzie gminnym*. Zarówno orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jak i doktryna zgodnie uznają, że do działalności publicznej gminy w zakresie zaspokajania potrzeb wspólnoty, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym* - o ile wywołuje skutki praktyk monopolistycznych - ustawa *o ochronie konkurencji i konsumentów* ma zastosowanie. W konsekwencji należy przyjąć, że gmina – jako osoba prawna - posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, gdyż organizuje i świadczy usługi o charakterze użyteczności publicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na rzecz wspólnoty samorządowej (mieszkańców gminy lub gmin). Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji w Wałbrzychu jest związkiem międzygminnym do którego należy 9 gmin, zarejestrowanym w Rejestrze związków gminnych, prowadzonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w Wykazie Związków Międzygminnych, stosownie do art. 68 ust. 1 ustawy *o samorządzie gminnym*. Do zadań Związku należy wspólne planowanie i wykonywanie zadań z zakresu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na obszarze zrzeszonych gmin, tj.: Miasto Boguszów-Gorce, gmina Czarny Bór, Miasto Głuszycy, Miasto Jedlina Zdrój, gmina Stare Bogaczowice, Miasto Szczawno Zdrój, Miasto Świebodzice, Gmina Walim i Miasto Wałbrzych. Począwszy od dnia 1 stycznia 2012 r, prowadzi zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz zawiera umowy z odbiorcami w tym zakresie

Podstawą prawną działalności związków międzygminnych (w tym WZWiK), podobnie jak gmin, jest ustawa *o samorządzie gminnym*. Prawa i obowiązki gmin uczestniczących w związku międzygminnym, związane z wykonywaniem zadań

przekazanych związkowi, przechodzą na związek z dniem ogłoszenia statutu związku (art.64 ust. 3 ww. ustawy *o samorządzie gminnym*). WZWiK posiada - zgodnie z art. 65 ust. 2 ww. ustawy *o samorządzie gminnym* - osobowość prawną, którą nabył z dniem wpisu do rejestru związków międzygminnych, tj. w dniu 25 czerwca 1991 r. Przy wykonywaniu przypisanych mu zadań Związek działa w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. A zatem - w świetle powyższego - związek międzygminny bezspornie jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

4. Rynek właściwy.

Praktyki ograniczające konkurencję ujawniają się na rynku właściwym. Ustawa *o ochronie konkurencji i konsumentów* definiuje rynek właściwy jako rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 9 ww. ustawy). Przez towary należy rozumieć zarówno rzeczy, jak i energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane (art. 4 pkt 7 ww. ustawy).

Pojęcie **rynku właściwego** odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują podobny poziom jakości¹⁵. Niezbędnym elementem rynku właściwego jest także jego wymiar geograficzny, oznaczający konieczność wskazania obszaru, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

Działalność WZWiK polega na świadczeniu usług z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze gmin: Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych.

Zgodnie z art. 2 pkt 21 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu (...)*, „zbiorowe zaopatrzenie w wodę” to działalność polegająca na ujmowaniu, uzdatnianiu i dostarczaniu wody, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Natomiast „zbiorowe odprowadzanie ścieków” to – w myśl art. 2 pkt 20 ww. ustawy – działalność polegająca na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków, prowadzona przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Usługi w ww. zakresie świadczone są za pośrednictwem „sieci” tj. przewodów wodociągowych lub kanalizacyjnych wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego (art. 2 pkt 7 powołanej ustawy). Zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz zbiorowe odprowadzanie ścieków nie mają substytutów.

Z uwagi na uwarunkowania technologiczne i organizacyjne, poza systemem sieciowym nie ma innej możliwości korzystania z usług zbiorowego dostarczania wody i zbiorowego odprowadzania ścieków. Aby świadczyć przedmiotowe usługi konieczne jest bowiem dysponowanie odpowiednią infrastrukturą techniczną. Stwarza to istotną barierę kosztową dla uruchomienia działalności w omawianej dziedzinie z uwagi na brak racjonalności w budowie równoległej do istniejącej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej. Dla

¹⁵ E. Modzelewska-Wąchal, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wydawnictwo TWIGGER, Warszawa 2002, s. 49.

odbiorców, w tym odbiorców potencjalnych funkcjonujących na terenie objętym geograficznym zasięgiem danej sieci, nie ma zatem rzeczywistej alternatywy dla świadczonych za jej pośrednictwem usług dostawy wody i odbioru ścieków. Z tych względów przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne funkcjonują w ramach monopolu naturalnego (monopolu sieciowego).

W związku z powyższym należy stwierdzić, że rodzaj działalności prowadzonej przez WZWiK w omawianym zakresie oraz jej zasięg geograficzny wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i terytorialny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest rynek usług polegających na dostarczaniu wody za pośrednictwem sieci wodociągowej i odprowadzaniu ścieków za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej (rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków). Działalność ta poza *stricte* dostarczaniem i sprzedażą ww. usług, wiąże się również z przyłączaniem do sieci przyszłych odbiorców oraz określaniem warunków tego przyłączenia. Natomiast pod względem geograficznym – z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zakres rynku właściwego wyznacza zasięg istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej eksploatowanej przez Związek, za pomocą której świadczy ona swoje usługi. W niniejszej sprawie rynek w ujęciu terytorialnym obejmuje obszar 9 wyżej wymienionych gmin na obszarze działalności WZWiK.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych, musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności, bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (Wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Takie alternatywne źródło dostaw wody i odbioru ścieków dla odbiorców z ww. obszaru nie występuje.

Tak więc, rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest lokalny rynek zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, obejmujący obszar gmin: Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych.

5. Ustalenie pozycji rynkowej Spółki na rynku właściwym.

Art. 4 pkt 10 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* definiuje pozycję dominującą jako pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

O pozycji rynkowej WZWiK w niniejszym postępowaniu przesądza sieć wodociągowa, której jest dysponentem i zarządcą oraz wyłączna na obszarze wskazanych gmin działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Fakt, iż budowa alternatywnej sieci na ww. obszarze nie byłaby ekonomicznie opłacalna, a Związek nie ma obowiązku udostępniania infrastruktury wodno-kanalizacyjnej podmiotom trzecim, sprawia że rynek spełnia cechy rynku naturalnie monopolistycznego.

Skutkiem powyższego jest posiadanie przez Spółkę siły ekonomicznej przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale i działać w dużym stopniu

niezależnie od zachowania swych kontrahentów, a w szczególności eksploatować swoją pozycję rynkową ich kosztem.

Tym samym została spełniona pierwsza z przesłanek art. 9 ust.1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, tj. posiadanie przez WZWiK pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę na obszarze gmin: Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Stare Bogaczowice, Szczawno Zdrój, Świebodzice, Walim i Wałbrzych.

6. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* stanowi, iż „zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym”. Przykłady nadużywania pozycji dominującej ustawodawca zdefiniował w art. 9 ust. 2 pkt 1-7 ww. ustawy.

W myśl art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, za praktykę ograniczającą konkurencję uznaje się nie samo posiadanie pozycji dominującej ale jej nadużywanie czyli oddziaływanie na interesy konkurentów, kontrahentów lub konsumentów w stopniu nie możliwym do zaistnienia w przypadku gdyby podejmujący je przedsiębiorca działał na rynku w warunkach konkurencji. Ustawa nie wymienia w sposób wyczerpujący przejawów nadużywania pozycji dominującej na rynku, a jedynie wylicza w art. 9 ust. 2 typowe przykłady zachowań przedsiębiorców mających charakter praktyk ograniczających konkurencję. Z uwagi na otwarty katalog praktyk, nie ma formalnych przeszkód, aby został on rozszerzony także o działania przedsiębiorców ograniczające konkurencję czy też godzące w interesy konsumentów. Zresztą stwierdzić należy, iż stworzenie katalogu zamkniętego byłoby nieracjonalne, uniemożliwiłoby prowadzenie skutecznej ochrony konkurencji i innych wartości przed wszystkimi praktykami wymagającymi interwencji administracyjnej (vide: E. Modzelewska-Wąchal „Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów – komentarz”, Twigger, Warszawa 2002, s. 98-99).

Ustawa antymonopolowa zakazuje zatem nadużywania pozycji dominującej i wymienia przykłady takiego nadużycia, jednakże nie definiuje tego pojęcia. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że identyfikacja zjawiska nadużycia pozycji dominującej na gruncie ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* powinna być dokonywana poprzez cele tej ustawy określone w art. 1 ust. 1. Przepis ten pozwala na przyjęcie, iż nadużyciem są zachowania, które oddziałują na interesy kontrahentów w stopniu niemożliwym do zaistnienia w przypadku, gdyby dominant działał w warunkach wolnej konkurencji. Należy zatem rozważyć, czy działania monopolisty wymuszają na jego kontrahentach uczestnictwo w rynku na zasadach mniej korzystnych, niżby to wynikało z działania nieskrępowanych mechanizmów rynkowych w warunkach istnienia konkurencji.

Dla stwierdzenia praktyki ograniczającej konkurencję będącej przedmiotem zarzutu określonego w art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* niezbędne jest więc wykazanie, że WZWiK spełnia dwa kryteria, tj.:

- 1) posiada na rynku właściwym pozycję dominującą,
- 2) zachowanie WZWiK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego

Związek nie mogłaby stosować wobec kontrahentów / konsumentów w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Ad 1)

Jak stwierdzono wyżej, WZWiK posiada pozycję dominującą na rynku zaopatrzenia w wodę na obszarze wymienionych 9 gmin. Jest jedynym podmiotem prowadzącym działalność w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków na ww. obszarze i zawierającym w tym zakresie umowy z odbiorcami.

Tym samym pierwsza przesłanka praktyki z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.

Ad 2)

Drugim warunkiem niezbędnym do uznania w tej sprawie, iż Związek nadużył pozycji dominującej na rynku właściwym i tym samym naruszył art. 9 ust. 1 ustawy okik, jest wykazanie, iż zachowanie polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy ozw - na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Związek nie mogłaby stosować wobec kontrahentów (konsumentów) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Przepisy art. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wprowadzają pojęcia: przyłącza kanalizacyjnego (pkt 5) i wodociągowego (pkt 6), sieci (pkt 7), urządzeń kanalizacyjnych (pkt 14) i wodociągowych (pkt 16), z kolei art. 15 tej ustawy rozstrzyga kto i na jakich warunkach dokonuje budowy, wyposażenia i utrzymania wymienionych tu przyłączy i urządzeń.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy ozw, realizację budowy przyłączy do sieci oraz studni wodomierzowej, pomieszczenia przewidzianego do lokalizacji wodomierza głównego i urządzenia pomiarowego zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

Stosownie natomiast do art. 2 pkt 5, 6 i 7 ustawy ozw, przyłączy kanalizacyjne to odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej;

- przyłączy wodociągowe to odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym;
- sieć to przewody wodociągowe lub kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi dostarczana jest woda lub którymi odprowadzane są ścieki, będące w posiadaniu przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

Stanowisko w sprawie wykładni definicji przyłącza kanalizacyjnego zajmował m.in. Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 września 2007 r. stwierdził, że „*odcinek przewodu kanalizacyjnego łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy z istniejącą siecią kanalizacyjną stanowi w części leżącej poza granicą jego nieruchomości gruntowej urządzenie kanalizacyjne, o jakim mowa w art. 31 ust. 1 ustawy (o zbiorowym zaopatrzeniu).*” Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanej uchwały stwierdził ponadto, że „*znowelizowane brzmienie art. 2 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu stanowi zatem niewątpliwie wyraz woli ustawodawcy, który przez zmienioną definicję przyłącza dążył do ograniczenia kosztów przyłączenia ponoszonych przez podmioty przyłączane. Skłania to do*

interpretacji, zgodnie z którą – w razie braku studzienki – przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 ust. 5 jest odcinek przewodu między granicą nieruchomości gruntowej a budynkiem podmiotu przyłączanego”¹⁶. W uchwale tej Sąd podniósł szereg argumentów przemawiających za tym, iż nie stanowi przyłącza kanalizacyjnego odcinek przewodu od granicy nieruchomości do sieci głównej. Argumenty te w ocenie Prezesa Urzędu mogą być również odniesione do kwestii związanych z przyłączaniem do sieci wodociągowej.

Sąd Najwyższy wskazał m.in., że sytuacja, w której przyłączem byłby odcinek przewodu położony poza obszarem przyłączanej nieruchomości rodzi szereg problemów. Po pierwsze, to przyłączany podmiot musiałby uzyskać tytuł prawny do wykorzystania nieruchomości sąsiednich. Po drugie, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o zw, jeżeli umowa o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków nie stanowi inaczej, odbiorca usług odpowiada za zapewnienie niezawodnego działania posiadanych przyłączy. Trudno zdaniem Sądu Najwyższego uznać, że w posiadaniu odbiorcy usług są także odcinki przewodu położone w cudzych nieruchomościach. Prowadziłoby to do sytuacji, w której nikt nie byłby odpowiedzialny za zapewnienie niezawodnego działania tych odcinków przewodu, ponieważ obowiązek przedsiębiorstwa wod.-kan. obejmuje tylko urządzenia kanalizacyjne (art. 5 ust. 1 ustawy o zw (...)), do których przyłącze nie należy. Po trzecie, zdaniem Sądu Najwyższego to właściciel przyłącza musiałby wyrażać zgodę na podłączenie do tego przyłącza innych podmiotów. Do wszystkich tych czynności niewątpliwie lepiej przystosowane jest przedsiębiorstwo wod.- kan.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem (wodociągowym i kanalizacyjnym) jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci.

Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 49 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 3 sierpnia 2008 r. *Urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzą w skład przedsiębiorstwa (§ 1). Osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń, o których mowa w § 1, i jest ich właścicielem może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba, że w umowie strony przewidziały inaczej. Z żądaniem przeniesienia własności tych urządzeń może wystąpić także przedsiębiorca. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt III CZP 26/11 Sąd Najwyższy, wskazał, iż art. 49 § 2 K.c. stanowi od chwili jego wejścia w życie podstawę roszczenia o zobowiązanie do odpłatnego przeniesienia własności urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych.*

A zatem na podstawie art. 49 § 2 k.c. odbiorcom usług, którzy ponieśli koszty budowy urządzeń wodociągowych lub kanalizacyjnych przysługuje roszczenie o odpłatne przejęcie tych urządzeń przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Przed dniem 3 sierpnia 2008 r. podstawę takiego roszczenia stanowił wyłącznie art. 31 ustawy o zw stanowiący, iż *„Osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Przekazywane urządzenia, o których mowa w ust. 1, powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach. Należność za przekazane urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne może być rozłożona na raty lub uwzględniona w rozliczeniach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.*

¹⁶ Uchwała SN z dnia 13.09.2007 r., sygn. akt III CZP 79/07.

Jak wynika z powyższych przepisów osoba ubiegająca się o przyłączenie ma obowiązek wybudowania na własny koszt przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Natomiast budowa urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych (w których skład wchodzi sieci wodociągowe i kanalizacyjne) spoczywa co do zasady na przedsiębiorstwie wodociągowo-kanalizacyjnym. Jeżeli określone urządzenia nie były ujęte w planie wieloletnim i zostały wybudowane przez inwestora prywatnego, przysługuje mu roszczenie o przejęcie ich własności za wynagrodzeniem przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, które przyłączyło urządzenia do swojej sieci.

Nie bez znaczenia dla oceny sprawy jest też stanowisko Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z dnia 8 marca 2007 r. (znak: BR1m-053-22/07/359)¹⁷, zgodnie z którym „(...) definicje przyłączy muszą być zgodne z regulacjami prawa cywilnego – właściciel nieruchomości może posiadać przewody, które są trwale złączone z nieruchomością, jedynie w takiej części, w jakiej ta rzecz usytuowana została w granicach jego nieruchomości. Przyłączem jest więc przewód położony w obrębie nieruchomości, przewody poza nieruchomością należą do sieci. (...) w celu przyłączenia budowanego domu do sieci wod.-kan. przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania tylko takiego zakresu prac, które zlokalizowane są na obszarze jego nieruchomości. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak „wcięcie” do głównej rury wodociągowej zlokalizowanej po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów przez drogę, ułożenie rury wodoc. i osłonowej, wykonanie wpięcia do głównego kolektora ściekowego po przeciwnej stronie ulicy, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej przez drogę (...), należą do zakresu przedsiębiorstwa wod.-kan. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane są bowiem do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określania taryf.”

W związku z powyższym, w celu przyłączenia nieruchomości do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, przyszły odbiorca usług zobowiązany jest do wykonania takiego zakresu prac, który zlokalizowany jest na obszarze jego nieruchomości, a w przypadku istnienia studzienki kanalizacyjnej na terenie jego nieruchomości do tej studzienki. Wszelkie inne roboty budowlane, takie jak wykonanie wykopów przez drogę, wykonanie wykopów celem ułożenia rury kanalizacyjnej lub wodociągowej przez drogę, wykonanie włączenia/wcinki do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, należą do zakresu prac, których koszt powinno ponosić przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne. Koszty związane z wykonaniem tych prac zaliczane bowiem są do kosztów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, stanowiących podstawę do określenia taryf. **Gdyby przyłącza przebiegały poza granicą nieruchomości gruntowej odbiorcy nie posiadałby on uprawnień do działania - w przypadku awarii przyłącza - na terenie cudzej nieruchomości, które to uprawnienia posiada przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne** (w niniejszej sprawie WZWiK). Zastosowanie znajduje w tym przypadku również art. 49 § 1 k.c. stanowiący, że urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa.

Konsekwencją przyjęcia, iż przewody wodociągowe i kanalizacyjne zlokalizowane poza granicą gruntową podmiotu przyłączanego należą do sieci, a nie do przyłącza, jest uznanie, że koszty ich wykonania oraz eksploatacji powinny obciążać przedsiębiorstwo wodociągowe, a zatem brak jest podstaw do przerzucania na kontrahenta obowiązku

¹⁷ Pismo Ministerstwa Budownictwa Departamentu Polityki Miejskiej i Rewitalizacji z 8.03.2007 r., znak: BR1m-053-22/07/359, za: decyzja UOKiK Nr RKR-47/2008 z 30.12.2008 r., www.uokik.gov.pl.

finansowania kosztów wynikających zarówno z jego wykonania, jak i eksploatacji, tak jak to uczynił Związek.

A zatem, w ocenie Prezesa Urzędu, założenie przyjęte przez WZWiK, zgodnie z którym odbiorca winien ponosić koszty utrzymania (w tym usuwania awarii) fragmentów przewodów wodociągowych zlokalizowanych poza granicą swojej nieruchomości gruntowej nie znajduje uzasadnienia w przepisach obowiązującego prawa i stanowi ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Zobowiązując odbiorców do ponoszenia kosztów utrzymania przewodów wodociągowych od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do istniejącej sieci, WZWiK przerzuca na odbiorców koszty, do których poniesienia zobowiązany jest WZWiK – jak dostawca wody.

W toku postępowania WZWiK wskazał, iż w przypadku fragmentów przewodów wodociągowych zlokalizowanych od granicy nieruchomości gruntowej podmiotu przyłączanego do miejsca włączenia do sieci/główniej rury wodociągowej wszystkie koszty związane z utrzymaniem, eksploatacją i remontami, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa ponosi podmiot przyłączany. Stanowisko takie zostało również przedstawione jednemu z odbiorców: AP z Wałbrzycha, tj. uznano, iż przyłącze wodociągowe za którego utrzymanie odpowiada wskazany kontrahent nie kończy się na granicy jego nieruchomości. Jak stwierdził Związek: *„Z treści art.2 pkt 6 ww. ustawy [uzzwzoz] nie można zatem wyprowadzić wniosku, że przyłączem wodociągowym jest tylko ta część przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług, która jest usytuowana na nieruchomości odbiorcy, a dalszą część przewodów należy traktować jako sieć wodociągową”*.

Należy w tym miejscu zaakcentować, iż zobowiązanie odbiorców do ponoszenia kosztów wykonania przewodów wod.-kan. oraz ich włączenia do sieci wod.-kan. poza granicą nieruchomości gruntowej podmiotów przyłączanych zostało już wielokrotnie uznane przez organ antymonopolowy za nadużywanie pozycji dominującej (np. decyzja Prezesa UOKiK z dnia 27.08.2013 r., nr RWR 23/2013 z dnia 24.12.2013r. nr RKT 49/2013; decyzji z 28.10.2014r. nr RWR 31/2014. Analogicznie wygląda orzecznictwo odnoszące się do kwestii **ponoszenia kosztów eksploatacji przewodów wodociągowych znajdujących się między granicą nieruchomości a miejscem włączenia do sieci**, np. prawomocna decyzja nr RWR 37/2012. W punkcie II sentencji tej decyzji Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję i naruszającą zakaz, o którym mowa w art. 9 ust.1 tej ustawy, praktykę nadużywania przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, polegającą na obciążaniu odbiorców usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków **kosztami usunięcia awarii na przyłączy wodociągowym na odcinku zlokalizowanym poza granicą nieruchomości gruntowej Usługobiorcy** i nakazał zaniechanie jej stosowania. Decyzja ta została utrzymana w całości przez SOKiK w wyroku z dnia 3 listopada 2014 r.¹⁸ a następnie przez Sąd Apelacyjny w orzeczeniu z dnia 15 stycznia 2016 r.¹⁹.

Stanowisko wyrażone w orzecznictwie Prezesa UOKiK zostało potwierdzone przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w jednym z orzeczeń (wyrok z dnia 15 stycznia 2009 r.²⁰) uznał, iż ustawodawca wyznaczył granicę pomiędzy przyłączem a siecią, jako granicę nieruchomości odbiorcy, dlatego „*tw. wcinka jest fragmentem sieci należącej do powoda (...) własność wcinki jest zawsze związana z własnością sieci*

¹⁸ Wyrok SOKiK z dnia 3.11.2014 r., sygn.. XVII AmA 34/13.

¹⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15.01.2016 r., sygn.. VI Aca 1941/14.

²⁰ Wyrok SOKiK z 15.01.2009 r., sygn. XVII AmA 76/08.

wodociągowo-kanalizacyjnej, na której wcinka została zrealizowana”. Dalej SOKiK stwierdził m.in., iż „wykonując zatem wcinę na majątku powoda odbiorcy usługi inwestował w cudzą własność. Wykonanie odcinka sieci od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca włączenia jest budową przez odbiorcę fragmentu sieci.²¹”. Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpatrując apelację od ww. wyroku SOKiK, w orzeczeniu z dnia 30 października 2009 r. podtrzymał stanowisko, zgodnie z którym wcinka jest fragmentem sieci należącym do przedsiębiorcy, który zobowiązując odbiorców usług do wykonania na własny koszt części robót nie stanowiących prac związanych z budową przyłącza, tj. wykonania wcinki do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nadużył pozycji dominującej uzyskując nieuzasadnione korzyści kosztem odbiorców²².

Natomiast w dniu 5 października 2012 r. SOKiK ogłosił wyrok²³ w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu z dnia 20 lipca 2010 r., nr RPZ 15/2010, w którym stwierdził m.in., iż „Zachowanie powodowej Spółki trafnie zostało zakwalifikowane jako narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o okik. Dotyczy bowiem zobowiązania odbiorcy do wykonania na własny koszt części robót niestanowiących – co do zakresu – prac związanych z budową przyłącza, o którym mowa w art. 2 pkt 5 i 6 u.z.z.w. tj. (...) budowy części sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od granicy nieruchomości do miejsca wykonania wcinki. (...) Odcinek sieci od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia nie jest już przyłączem, uwzględniając (...) definicje przyłączy, jest fragmentem sieci, co znajduje potwierdzenie również w sporządzonej opinii biegłego. W konsekwencji odbiorca usług wykonując odcinek sieci od granicy nieruchomości przyłączanej do miejsca włączenia i samo włączenie „inwestuje” w cudzą własność, ten fragment sieci jest bowiem przedmiotem własności powodowego Przedsiębiorstwa (...)”. Przedstawione powyżej oceny prawne Prezes Urzędu w całości podziela.

Reasumując, prezentowane także w niniejszej decyzji, **stanowisko Prezesa UOKiK dotyczące bezpodstawnego nakładania na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania przyłącza wodociągowego na odcinku od granicy nieruchomości do miejsca włączenia do sieci wodociągowej zgodne jest z orzecznictwem sądowym w tym przedmiocie.** Dodatkowo należy jeszcze wskazać wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 marca 2015 r.²⁴ w którym **podkreślił jednolitość orzecznictwa tego Sądu w zakresie obowiązków odbiorców dotyczących budowy przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych.**

Odnosząc się do przedstawionego stanowiska Związku, który w toku postępowania – uzasadniając swoje zachowanie w kwestii obciążania kosztami utrzymania przewodów wodociągowych zlokalizowanych poza granicą nieruchomości odbiorcy – powołał się na przytoczony wyżej wyrok SOKiK z dnia 24 listopada 2014 r., należy wskazać, iż powyższe orzeczenie SOKiK **zostało uchylone wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 8 kwietnia 2016 r., w którym Sąd Apelacyjny kolejny raz przyznał słuszność Prezesowi UOKiK, co do wykładni definicji przyłącza wodociągowego i przyłącza kanalizacyjnego z art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), a zatem co do zakresu obowiązków ciążących na przedsiębiorstwie wodno-kanalizacyjnym oraz przyszłych odbiorcach wody/dostawcach ścieków stwierdzając jednoznacznie, iż obowiązki nałożone na tych ostatnich nie mogą dotyczyć inwestycji realizowanych poza granicami ich nieruchomości**²⁵. Tym samym

²¹ jw.

²² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 30.10.2009 r., sygn. VI Aca 461/09.

²³ Wyrok SOKiK z 5.10.2012 r., sygn. XVII AmA 223/10.

²⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5.03.2015 r., sygn. akt: VI Aca 760/14.

²⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8.04.2016 r., sygn. akt: VI Aca 378/15.

stanowisko prezentowane wcześniej przez SOKiK, zarówno we wskazanym przez Związek wyroku z dnia 24 listopada 2014 r., jak i we wcześniejszym wyroku SOKiK z dnia 11 sierpnia 2014 r.²⁶ – należy uznać **za nieaktualne i odmienne od obowiązującej linii orzeczniczej**, upowszechnionej również przed wydaniem tych wyroków. Należy w tym miejscu dodać, że drugi z wymienionych wyroków został zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 10 czerwca 2015 r.²⁷, w którym sąd ten kolejny raz przyznał rację Prezesowi UOKiK, co do wykładni definicji przyłącza wodociągowego i przyłącza kanalizacyjnego z art. 2 pkt 5 i 6 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...), a zatem co do zakresu obowiązków ciążących na przedsiębiorstwie wodno-kanalizacyjnym oraz przyszłych odbiorcach wody/dostawcach ścieków stwierdzając jednoznacznie, iż obowiązki nałożone na tych ostatnich nie mogą dotyczyć inwestycji realizowanych poza granicami ich nieruchomości.

W świetle powyższych orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie uchylających i zmieniających w przedmiotowym zakresie wskazane orzeczenia SOKiK, jak również uwzględniając przytoczone stanowisko Sądu Apelacyjnego w sprawie jednolitości orzecznictwa w zakresie przyłączy wodociągowych, należy uznać przywołane przez WZWiK orzecznictwo za nieobowiązujące. Co do przywołanego przez Związek wyroku SOKiK z dnia 11 grudnia 2012 r., jego treść nie kłóci się z przytoczoną przez Prezesa Urzędu definicją przyłącza. Z kolei, Prezesowi Urzędu trudno odnosić się do wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 9 września 2014 r., wydanego w sprawie indywidualnej, na podstawie oceny stanu faktycznego w konkretnym sporze cywilno-prawnym, dotyczącym pokrycia kosztów wymiany odcinka rury położonego poza obrębem nieruchomości odbiorcy. W tym zakresie dla Prezesa Urzędu za wiążące należy uznać przytoczone prawomocne orzecznictwo SOKiK i Sądu Apelacyjnego jednoznacznie rozstrzygające kwestię przyłączy wodociągowych. Co do sporu WZWiK i przedsiębiorcy AP to przytoczony przez Związek stan faktyczny sprawy spornej, wskazujący na specyfikę stosunków własnościowych pozostaje bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Należy podkreślić, że podstawą oceny przez Prezesa Urzędu zachowania Związku w tym sporze, jest **zajęcie przez WZWiK stanowiska, iż przyłączy wodociągowe za którego utrzymanie (w tym także za koszty usuwania awarii), odpowiedzialność ponosi odbiorca, obejmuje także odcinek przewodu położonego poza granicą nieruchomości odbiorcy.**

Reasumując należy uznać, **iz przyłączem wodociągowym jest odcinek przewodu znajdujący się na terenie nieruchomości odbiorcy usług.** Tym samym odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową znajdujący się poza granicą nieruchomości gruntowej osoby przyłączanej stanowi urządzenie wodociągowe w rozumieniu art. 2 pkt 16 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę*. Koszty utrzymania (w tym remontów, czy usuwania awarii) tego odcinka przewodu wodociągowego powinny obciążać przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, tj. w niniejszej sprawie WZWiK. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, Związek obciąża tymi kosztami odbiorców usług, co potwierdza zarówno w swoich wyjaśnieniach złożonych w toku postępowania, jak i swoimi działaniami w sprawie jednego z odbiorców AP.

Wobec powyższego została spełniona druga przesłanka z art. 9 ust. 1 ustawy okik, tzn. zachowanie WZWiK polegające na bezpodstawnym nakładaniu na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* - na odcinku od granicy

²⁶ Wyrok SOKiK z dnia 11.08.2014 r. (sygn. akt: XVII AmA 91/13).

²⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10.06.2015 r. (sygn.. akt ACa 1477/14).

nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej - jest przejawem nadużywania pozycji dominującej, którego Związek nie mógłby stosować wobec kontrahentów (odbiorców) w przypadku występowania konkurencji na rynku właściwym.

Stosownie do treści art. 10 ust 1 i 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, jeżeli Prezes Urzędu **stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 6 lub 9** tej ustawy lub art. 101 lub 102 TFUE, wówczas wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i jeżeli do czasu wydania decyzji praktyka ta nie została zaprzestana **nakazuje zaniechanie jej stosowania**.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w pkt I sentencji decyzji.

7. Kara pieniężna.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* organ ochrony konkurencji może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % obrotu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie: dopuścił się naruszenia zakazu określonego m.in. w art. 9. W myśl art. 106 ust. 3 pkt 1 ustawy okik obrót o którym w ust. 1 oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat – w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Stosownie do art. 106 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy w przypadku braku powyższego dokumentu obrót można ustalić na podstawie udokumentowanych przychodów uzyskanych w roku obrotowym w szczególności ze sprzedaży produktów, towarów lub materiałów, przychodów finansowych oraz przychodów z działalności realizowanej na podstawie statutu lub innego dokumentu określającego zakres działalności przedsiębiorcy, a także wartości uzyskanych przez przedsiębiorcę dotacji przedmiotowych. Za taki dokument można uznać przedłożony przez Związek dokument pn. „Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce / deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2015 r.” z dnia 11 marca 2016 r., sporządzony dla regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu. Zgodnie z tym dokumentem przychody z bieżącej działalności wyniosły (...) złotych. Jak wskazał Związek w kwocie tej mieszczą się:

- przychód z działalności w zakresie usług dostarczania wody i odprowadzania ścieków wynoszący ok. (...) złotych,
- rozliczenia z lat ubiegłych dotyczących odzyskiwania poniesionych nakładów inwestycyjnych wynoszące ok. (...) złotych,
- zwrot podatku VAT wynoszący ok. (...) złotych.

Nakładanie kar pieniężnych w świetle wyżej przywołanego przepisu odbywa się co prawda na zasadzie fakultatywności, niemniej jednak – jak określa się w doktrynie – stosowanie kar pieniężnych powinno mieć miejsce w przypadkach dostatecznie wykształconych w praktyce reguł stosowania przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję²⁸. Ponadto, w orzecznictwie podkreśla się, iż skuteczna polityka karania wymaga, aby w przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję zasadą było nakładanie kary pieniężnej²⁹.

Mając na uwadze stopień naruszenia interesu publicznoprawnego oraz fakt, że przedmiotowe działania Spółki stanowiące naruszenie art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie*

²⁸ M. Król - Bogomiłska [w:] *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, T. Skoczny (red.), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, str. 1606 i 1614.

²⁹ Wyrok SOKiK z dnia 8.11.2004 r., sygn. akt XVII Ama 81/03.

konkurencji i konsumentów, nie zostały zaniechane - w niniejszej sprawie Prezes UOKiK postanowił nałożyć karę pieniężną.

Ustawa *o ochronie konkurencji i konsumentów* nie przesądza bezwzględnie wysokości kary nakładanej przez organ ochrony konkurencji, który decyduje o tym w każdym konkretnym przypadku. Przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108 przywołanej wyżej ustawy, Prezes UOKiK powinien wziąć pod uwagę w szczególności okres, stopień, skutki rynkowe oraz okoliczności naruszenia i uprzednie naruszenie przepisów ustawy (art. 111 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy). W judykaturze wskazuje się, że w przypadku kar za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele jakie kara ma osiągnąć³⁰.

Dokonując oceny stopnia zawinienia WZWiK, w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że zgodnie z art. 83 Konstytucji RP, każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek znajomości i przestrzegania norm prawa ciąży tym bardziej na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego, takich jak Związek. Biorąc pod uwagę fakt, iż podmiot ten działa na rynku od wielu lat (dysponuje zatem odpowiednim doświadczeniem) powinien on przewidzieć, że podejmowane przez niego działania będą uznane przez Prezesa Urzędu za praktykę ograniczającą konkurencję.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonego w niniejszej decyzji naruszenia. Dokonując tej oceny organ wziął pod uwagę, że o wadze naruszenia decydują dwie grupy okoliczności: dotyczące (a) natury naruszenia i (b) czynników związanych ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy.

W kwestii natury naruszenia Prezes Urzędu wyróżnia (i) naruszenia bardzo poważne, do których należy zaliczyć przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku, (ii) naruszenia poważne, do których należy zaliczyć przede wszystkim porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów, (iii) naruszenia pozostałe, do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze.

Prezes Urzędu oceniając okoliczności naruszenia ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, uznał, że WZWiK jako przedsiębiorca funkcjonujący od wielu lat na rynku, świadomie stosuje, wynikające ze stosowanych wzorów umów zasady finansowania kosztów utrzymania (w tym remontów i usuwania awarii) przewodów wodociągowych poza granicą nieruchomości odbiorców. W ten sposób Przedsiębiorca, posiadając pozycję dominującą na rynku poprawił warunki ekonomiczne własnego funkcjonowania, wymagając finansowania, należącej do niego sieci wodociągowej.

Jako podstawę obliczenia kary przyjęto obrót (przychód) Związku za rok 2015, wykazany w przedłożonym dokumencie Rb-NDS z dnia 11 marca 2016 r., w wysokości (...) **złotych**.

Kara pieniężna nakładana na WZWiK dotyczy naruszenia stwierdzonego w pkt I sentencji decyzji polegającego na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym

³⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., sygn. akt I CKN 793/98.

wskutek bezpodstawnego nakładania na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* - na odcinku od granicy nieruchomości do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej, co stanowi praktykę ograniczającą konkurencję, o jakiej mowa w art. 9 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*.

W ocenie Prezesa Urzędu naruszenie, o jakim mowa powyżej zostało popełnione co najmniej nieumyślnie. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób przypisać Spółce zamiaru bezpośredniego lub ewentualnego, z którym działałaby w celu dopuszczenia się kwestionowanego czynu dążąc do świadomego wykorzystania zajmowanej na rynku pozycji kosztem osób ubiegających się o przyłączenie. Nie zachowała jednak należytej ostrożności i staranności wymaganej w danych okolicznościach. Jako profesjonalista świadczący usługi użyteczności publicznej Związek powinien był przewidzieć, iż podejmowane przez nią działania mogą stanowić nadużycie pozycji dominującej na rynku. Biorąc pod uwagę, iż WZWiK nie sposób przypisać świadomego i celowego naruszenia reguł konkurencji, uzasadnione jest twierdzenie, iż stwierdzona praktyka miała charakter nieumyślny, co nie zwalnia jednak Spółki z odpowiedzialności za jej stosowanie.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż istnieją podstawy do nałożenia na WZWiK kary pieniężnej w oparciu o art. 106 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. Ponieważ w 2015 roku Związek osiągnął obrót (przychód) w wysokości (...) **złotych**. Maksymalna kara, jaka może zostać nałożona w oparciu o powołany przepis wynosi zatem (...) **złotych**.

Oceniając charakter naruszenia Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż stosowana przez Spółkę praktyka ograniczająca konkurencję ma charakter eksploatacyjny. Jej istotą jest wykorzystanie posiadanej na rynku przewagi ekonomicznej celem nałożenia na odbiorcę usług dostarczania wody i odbioru ścieków kosztów budowy utrzymania urządzeń wodociągowych w zakwestionowanym zakresie. Praktyka ta godzi w ekonomiczne interesy odbiorców, albowiem wiąże się z przerzuceniem na nich kosztów które ponosić powinno przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne (w tym wypadku WZWiK). Zakwestionowane działania wymierzone są potencjalnie we wszystkie podmioty (w tym osoby fizyczne) będące kontrahentami WZWiK. Jednocześnie zważono, że co prawda kwestionowane koszty nie muszą być ponoszone przez odbiorców a powstają jedynie w przypadkach wystąpienia awarii, czy konieczności przeprowadzenia prac remontowych. Mogą mieć one jednak charakter powtarzalny, cykliczny, co powinno być wzięte pod uwagę przy ocenie potencjału stwierdzonego naruszenia. Jednocześnie wysokość kosztów, do poniesienia których zobowiązani są kontrahenci Związku wskutek stosowanej praktyki może sięgać nawet kilku/kilkunastu tysięcy złotych, co niewątpliwie stanowi dla przeciętnego odbiorcy dużą dolegliwość finansową – obrazuje to przypadek jednego z odbiorców – AP.

Prezes Urzędu zaliczył praktykę Związku opisaną w pkt I sentencji decyzji do pozostałych – tj. innych niż bardzo poważne i poważne - naruszeń prawa antymonopolowego, należące do praktyk eksploatacyjnych, stosowanych przy wykorzystywaniu przez przedsiębiorców istniejącej nad kontrahentami przewagi kontraktowej. Kwestionowane zachowanie Związku stanowi praktykę eksploatacyjną i uderza nie tyle w konkurencję na rynku, co bezpośrednio w interesy kontrahentów lub konsumentów (słabszych uczestników tego rynku), którzy są zmuszani do ponoszenia kosztów, które powinno ponosić przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne.

Kierując się naturą przedmiotowego naruszenia organ antymonopolowy ustalił kwotę wyjściową kary, w wysokości (...) **złotych**, co stanowi (...) % obrotu WZWiK w roku 2015.

W następnej kolejności rozważono czynniki dotyczące specyfiki rynku właściwego i działalności przedsiębiorcy. Uwzględniono, że zarzucane naruszenie dotyczy stosunkowo

dużej liczby odbiorców, biorąc pod uwagę znaczny obszar prowadzonej przez Związek działalności (Wałbrzych i 8 sąsiednich gmin) i znaczną ilość odbiorców – ok. 230 tysięcy, którzy mogą być objęci kwestionowanymi działaniami. Z drugiej strony należy zauważyć, że – z wyjątkiem sprawy AP - w ostatnich trzech latach (2013-2015) - WZWiK faktycznie nie podejmował żadnych dodatkowych czynności w związku z wprowadzeniem ww. naruszenia w życie, wobec braku spraw dotyczących ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy wodociągowych poza granicą nieruchomości odbiorcy. Należy zatem stwierdzić, że występuje znaczna dysproporcja pomiędzy przychodami z działalności, której dotyczy praktyka oraz faktycznymi jej skutkami, a całkowitymi przychodami osiąganymi przez Związek. Z uwagi na powyższe przesłanki, postanowiono na tym etapie obniżyć karę o (...) %, tj. do kwoty (...) złotych.

Obliczając wysokość kary Prezes Urzędu uznał stosowaną praktykę za długotrwałą, trwającą co najmniej od 1 stycznia 2012 r., a tym samym podwyższył karę o (...) %, tj. do kwoty (...) złotych. Prezes Urzędu uwzględnił w tym przypadku, że w niniejszej sprawie długotrwałość stosowania praktyki prowadzi do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków na rynku właściwym.

Ważąc wysokość nałożonej kary pieniężnej Prezes Urzędu poddał analizie również okoliczności obciążające i łagodzące, stanowiące ocenę podmiotowej strony czynu przedsiębiorcy. Uwzględnienie okoliczności łagodzących i obciążających ma na celu modyfikację kary tak, by brała ona pod uwagę również kwestie związane ze stosunkiem przedsiębiorcy do naruszenia, jak również roli, jaką w nim odgrywał. W ocenie Prezesa Urzędu, w tym zakresie nie wystąpiły w sprawie żadne okoliczności obciążające, ani łagodzące. Przy wymierzaniu kary Prezes Urzędu zbadał również przesłankę „uprzedniego naruszenia przepisów ustawy” wynikającą wprost z art. 111 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, stwierdzając, iż Związek nie dopuścił się wcześniej takiego naruszenia. W związku z tym brak jest podstaw do podwyższenia kary z uwagi na tzw. „recydywę antymonopolową”.

W tym świetle Prezes Urzędu uznał, że wadze naruszeń ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* odpowiada kara w wysokości (...) % obrotu (przychodu) i (...) % kary maksymalnej przewidzianej za naruszenie zakazu określonego w art. 9 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, tym samym kara za naruszenie wynosi **70 357,45 zł** (słownie: siedemdziesiąt tysięcy trzysta pięćdziesiąt siedem 45/100)

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w pkt II sentencji decyzji.

W ocenie Prezesa Urzędu wymierzona kara jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz współmierna do możliwości finansowych Związku. Analizując kwestię nałożonej kary należy stwierdzić, iż WZWiK powinien zdawać sobie sprawę, iż podejmowanymi działaniami może nadużywać posiadanej pozycji dominującej. Kara pieniężna nałożona w powyższej wysokości pełni funkcję represyjną za naruszenie przepisów ww. ustawy, gdyż podkreśla naganność zachowania Związku, który dopuścił się stosowania praktyk ograniczających konkurencję. Jednocześnie nałożona kara pełni funkcję prewencyjną, gdyż zapobiega stosowaniu w przyszłości sprzecznych z interesem publicznym praktyk ograniczających konkurencję.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie prowadzone w **NBP O/O Warszawa o numerze 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

8. Koszty postępowania

Art. 77 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* stanowi, że jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 ww. ustawy, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Ponadto, stosownie do art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

W punkcie I niniejszej decyzji Prezes Urzędu w wyniku przeprowadzonego postępowania antymonopolowego stwierdził naruszenie przez WZWiK przepisu art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*. Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* pozwalająca na obciążenie Spółki kosztami przeprowadzonego postępowania. Ponieważ przepisy ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* nie określają, co należy rozumieć pod pojęciem „kosztów postępowania” odwołano się w tym względzie – zgodnie z art. 83 ww. ustawy – do art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, który do kosztów postępowania zalicza między innymi koszty doręczania stronom pism urzędowych. W niniejszej sprawie wyliczone w ten sposób koszty związane z korespondencją ze stroną postępowania ustalono na **kwotę 22,60 zł**.

W związku z tym postanowiono obciążyć WZWiK kosztami przeprowadzonego postępowania antymonopolowego w wysokości **22,60 zł** (słownie złotych: dwadzieścia dwa 60/100).

Na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes Urzędu wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji na uiszczenie ww. kosztów. Powyższą kwotę należy wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w **NBP o/o Warszawa Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie III sentencji decyzji.

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt VII niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

*Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Elżbieta Kołodziej
Dyrektor Delegatury Urzędu we Wrocławiu*

Otrzymuje:

WZWiK